

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS ARADON.

AZ ÖSSZES VIDÉKI kiállítások között, amelyeket eddig a Magyar Iparművészeti Társulat a maga buzgó áldozatkészségével a különböző vidéki városokban rendezett, az aradi volt a legcsinosabb és legérdekesebb. Csinos volt az installáció és érdekes az anyag. A bemutatott tárgyak csoportjai szerfölött változatos képet nyújtottak.

Ki voltak állítva először is az aradi családokban örökött régi iparművészeti tárgyak az iparművészeti múzeum régi himzéseivel együtt. Aztán következtek a házi ipari munkák és a kiváló művészekről származó eredeti tervrajzok. Külön kollekcióval szerepelt a jó hírű aradi fa- és fémpipari szakiskola. A tulajdonképeni törzsét pedig a kiállításnak széles ez országból összetoborzott iparművészeti munkák képezték, melyek közt az aradiak előnyösen bútorigipari dolgokkal igen előnyösen voltak képviselve. Végül kiegészítették mindezt az ő felsége budai királyi palotájából átengedett hazai iparművészeti tárgyak és az o. m. iparművészeti múzeum modern külföldi gyűjteményéből vett szemelvények. Néznivalóban nem volt tehát hiány, csupán közönség kellett, aki tudjon is látni tiszta örömmel és emelkedett szakértelemmel.

*

Az első terem a múlté volt.

A történeti csoport bútorai és iparművészeti tárgyai nemcsak azért bírtak érdekléssel, mert tulajdonosaik helyi ismert személyek, hanem mert feltárták előttünk az imént letűnt generáció ízlését. A krinolin nagymamák staffirung-szekrényei, az ódon veretű órák, a behízog porcelánok a múlt század közepi élet viszonyairól meséltek nekünk, meg tudjuk

általuk, hogy milyen volt akkor a „módi“, mikor még a jó Honderű és a Honművész című lapok közvetítették színes rézkarcokkal Pesten át a bécsi és párisi divatot a legtávolabb eső kuriákba is.

A harmincas évek levegőjét éreztük itt lengeni leginkább. Az empire és az azt megelőző kor igen gyéren és satnyán volt képviselve, úgyszintén a keleti tárgyak is. Kivételt csak két ébenfa cabinet képezett, könnyed díszű elefántcsont berakással, mindkettő XVI. századi előkelő olasz munka. Különbözik pedig aminél az időbeli vagy térbeli távolság nagy volt, a figyelemre méltó érdekesség zsugorodott kicsinyre. Ellenben az 1810-től kezdődő kor darabjai bizonyosságot tettek arról, hogy gazdáik nem csak mint kuriozumot őrizték, hanem valaha bele voltak illesztve a napi szükségletek közé, onnét vonták ki őket az eleven élet emlékei gyanánt s inkább használhatóságuk, becsületes tartósságuk folytán maradtak fenn, mint kegyeletből.

Ez időszaknak a bútorformái, min azt az Urbán Iván tulajdonát képező szalonrészletnél is láthatni, pongyolábbak lettek az empire-hez képest. Az egyenes tagozást meglágyítja a kényelmet kereső polgári észjárás. Az asztal ovális, a székek is hajlongnak. A technika azonban gondosságából nem engedett semmit a Biedermayer idejében sem. A fa is igen sokféle: tiszafa, cseresznye, dió, magyar kőris, legtöbb azonban a mahagoni és a paliszander. A kisvárosi asztalos ráért ezeket összeválogatni és feldolgozni. Lelke csüggött azon, hogy becsületes munkát csináljon a földes vagy városi úrnak. A drága vereteket fölvaltotta ugyan az olcsóbb aranyozással, meg a faberakás fáradságos módszerét is festett díszszel pótolta, de bútorait továbbra is évszázadra szóló tartóssággal építette s nem csak úgy immel-ámmal ragasztotta össze.

Báró Bánhidya Antal, Lautner József, Urbán Iván, Csernovits Diodor, Blaskovits Ernő stb. kiállított tárgyai mind jó példák erre. A három- és négy lábú

asztalkák nyurga oszlopokon nyugszanak. A szekrénykéken kevés a faragás és sok a titokzatos kis fiók, amelyek még most is oly könnyedén járnak ki s be, mintha csak kennék valamivel. Vannak nagy öblös szekrények is, csaknem akkorák, hogy az ingatlanokhoz lehetne őket telekkönyveztetni. Látszik rajtuk, hogy egy bizonyos helyre voltak tervezve; környezetükből kiragadva mutatványosan hatnak. Különösen szép példány Blaszkovits Ernőé nemes vasalásával.

A bútoroknak kiegészítő társai a szőnyegek, edények, hímzések s más csecsebecse tárgyai a lakásnak. Nem hiányoztak a kiállításról azok a bizonyos órák sem alabastrom oszlopokkal, klasszicizáló hamvvedresekkel, merész griff-lábakkal, sasokkal és rézből domborított fascikulussokkal, aminőket vidéki nagynénik még ma is oly féltve őriznek. Özv. Dömötör Lászlónénak az érdekes mahagoni testű, aranyozott lábú ingaóráján kívül egy egész rakás régi zseb- és utazóórája is volt kiállítva, különös műremek nem igen akad köztük ugyan, de mindenik a kézzel előállított munkák szerető gondosságával van kicsinosítva. Az órák közt legszebb a Petrovits Arzén drágaköcsokorral kecsesen kirakott genfi órája, méltó párja neki ugyane tulajdonos XVI. századi sárkányfejes zománcgyűrűje.

A kisebb tárgyak közt sok értékes ékszer, szelence, látcső, kókuszdió-serleg, koppantó, legyező, berakott doboz stb. volt kiállítva. A maga nemében egyedülálló özv. Petrovits Mihályné sodronyzománccal díszített ereklyetartója. Az ötkoronás nagyságú ötvösmű Magyarországon a XIV—XV. században nagy szerepet játszó technikával készült, melynél ezüstlapra forrasztott kettősen sodrott ezüstszál szolgált a hideg színskálában mozgó zománcanyag befogadására. Az ereklyetartó tulajdonképpen csak foglalatja a puszpángfából mindkét oldalán domborúan faragott képnek, amely kétségen kívül magával a sodronyzománccal egykorú alkotás.

Sok volt az edény féle is és pedig úgy ezüsthalmik, mint ónkannák, főleg pedig agyag és porcellánok. A kiállított tálak és tányérok erős használat nyomát mutatták. A legtöbbnek lágyan elhintett rózsadíszén zsíros repedés nyilalt át. S mégis ezek voltak a becesebbek, mert a teljesen ép és sértetlen példányok közt sok volt a hamisítvány. Tatai, batizi, holicsei, herendi mellett előfordult capo di monte-i, sèvresi, meiszeni darab is. Legtöbb volt természetesen a bécsi porcellánból. E gyár második volt Európában s midőn 1744-ben Mária Terézia állami intézménnyé szervezte át, mindent elkövetett, hogy országában s így különösen Magyarországon vevőközönséget biztosítson számára. Az idegen gyártmányokat kitiltotta, a magyar majolikák vásárendélyét megszorította s sorolásokat rendelt el Pesten, Temesvárott, Brassóban stb., amelynél a nyereségtárgyak kizárólag bécsi porcellánokból állottak. Virágzott is a gyár szépen s elárasztotta az országot termékeivel. A kiállított csészéken és edényeken felismerjük azt a klasszicizáló ízt bizonyos édességgel keverve, amely külön bécsi sajátságának a jegye. Báró Bánhidyt birtokában két tányér is van abból a korból, amikor előszeretettel másolták a tányérokra s a vázak oldalára a bécsi galléria képei közül, különösen pedig Rubensét. A másolók neve Perger és Forster jelezve van az 1807-iki dátummal. Nagy része azonban az edényeknek a jóval későbbi származású naturalisztikus virágokkal van díszítve, amely dekoráló módot a bécsi gyár megtartotta még akkor is, mikor már behódolt a tiszta üzleti szempontnak. 1864 után ennek folytán meg is szűnt uralma, a versenyt nem bírta ki. Fischer Móric herendi gyárából és mások máshonnét nagy ügyességgel tudták pótolni a mi közönségünk előtt is a bécsi porcellánt.

A bécsi gyár jegye az ismeretes pólyás osztrák címer, amely méhkasoz hasonlít. Sok kiállított aradi tárgyon e kék

vonalak rajzolt ábrázolás a világosság-
nak oldalt tekintve uszkált a mázon,
annak jeléül, hogy nem máz alatti festés-
sel készült, azaz hamisítvány. Sőt volt
egy egész szekrény, melynek összes
rokokó pásztorai s empire mitologikus
figurái mind modern gyártmányok voltak.
Szomorú bizonyága ez annak, hogy a
mai gyűjtőt mennyire fel lehet ültetni.

A falakat szőnyegek és régi hímzések
borították. Kiváló volt Stengel Andor XVII.
századi bockharai szőnyege. Az iparművé-
szeti múzeumból átengedett régi hímzések
pedig a magyar díszítő elemek kincses-
tárából adtak kostolót az aradiaknak.

*

A második helyiséget eredeti terveze-
tek és háziipari tárgyak töltötték meg.
Kriesch, Undi, Vaszary, Hány, Maróthy,
Apáti Abt, Hazay, Nagy Sándor, Lakatos,
Rozsnyay, Barta, Csányi, Ács stb. rajzain
át lehetett látni, hogy miként készül
a művészi gondolat a technikai kivitel
előtt. A kiállított tervezetek nagy részt
már a gyakorlatban is megvalósítottak,
jó része pedig a Mintalapokban jelent
meg a megfelelő részletrajzokkal.

A háziiparszerűleg készített munkák
csoportjában foglaltak helyet Dékáni
szubtilis halasi csipkái, versenytársával
a Soóvárott vert keményebb csipkével
együtt, amely utóbbi érdekében Divald
Kornél lapunkban már több ízben emelte
fel hívatott szavát. A Faragó Ödön mű-
vészi vezetése alatt álló mármaroszi
hímző- és szövőtanműhely is a finomabb
munkák egész sorát kínálta olcsó áron.
Míg a kizárólag népies varrottasoknak
és szőttéseknek Gyarmathyné, Némethné,
Kovalszkyné és Grünbaumék csináltak
propagandát. Ugyane csoportban voltak
elhelyezve az ötletes Weszely Vilmos-
nak újabb játéktárgyai is, amelyek rész-
ben a Werther Hugó-féle békéscsabai
gyárból, részben pedig a hegybánya-szél-
aknai játékkészítő iskolából kerültek ki.

Külön helyiségben állított ki az aradi
fa- és fémipari szakiskola, amely három

szakosztályának, az asztalosok, faragók
és műlakatosoknak sikeres működését
mutatta be Nesnera igazgató és Jankó
tanár dicsőségére. Az asztalosok egy
szálloda-szobát, egy szalonrészletet s
néhány magányos bútordarabot állí-
tottak ki, amelyeknek terveit Jankó
Gyula készítette, mint a vasmunkákét
is. A bútorok iskolai tanmenetet repre-
zentáltak ugyan, de sohasem az egységes
művészi hatás rovására. A berakásoknak
s faragásoknak gazdagsága mindig cél- és
anyagtudatos. A vasmunkák közül a leg-
egyszerűbbek voltak a lelegegánsabbak.

*

Végül a negyedik helyiség, az aradi
ipartestület tulajdonképeni díszterme,
szolgált a modern iparművészet csarno-
kával. Kétoldalt szobák voltak elhe-
lyezve benne a középben pedig üvegszek-
rényekben apróbb iparművészeti tárgyak.

Az installációt Jankó Gyula tervezte.
Szellemes megoldásával ellensúlyozta a
terem suta hatását. Felkoszorúzott léc-
vázakkal fogta össze az egység érdeké-
ben az interieuröket a többi tárgyakkal.

A bútorok kizárólag Aradon készül-
tek. Az asztalosság mesterségét oly
tökéletesen ismerik itt, hogy versenyző
párjára alig lelhetnénk az országban.

A technikai munka jóságával tűnik ki
a Lengyel Lőrinc ebédlője, amelynek
formai megoldása azonban eredetiségre
igényt nem tarthat. Hálószobája Faragó
Ödönnek rajza nyomán készült, cseresz-
nye fából, berakott díszítéssel.

Reinhardt Kálmán úri dolgozójával és
leány-szobájával (mindkettőt Reinhardt
Fülöp tervezte), az állami érmet is meg-
nyerte. Különösen a fehér jávorból készült
leány-szobája hatott üdén.

A többi bútorokhoz a terveket úgy-
szólván egyedül Jankó Gyula adta. E sok-
oldalú fiatal tanárnak a kiállítás létre-
jöttében is oroszlanrésze van. Szobái
mind nyugodtan egyszerűek, itt-ott egy
kevés építészeti mellékszöngével. Czirkál
Gyula által készített fehér hálószobája

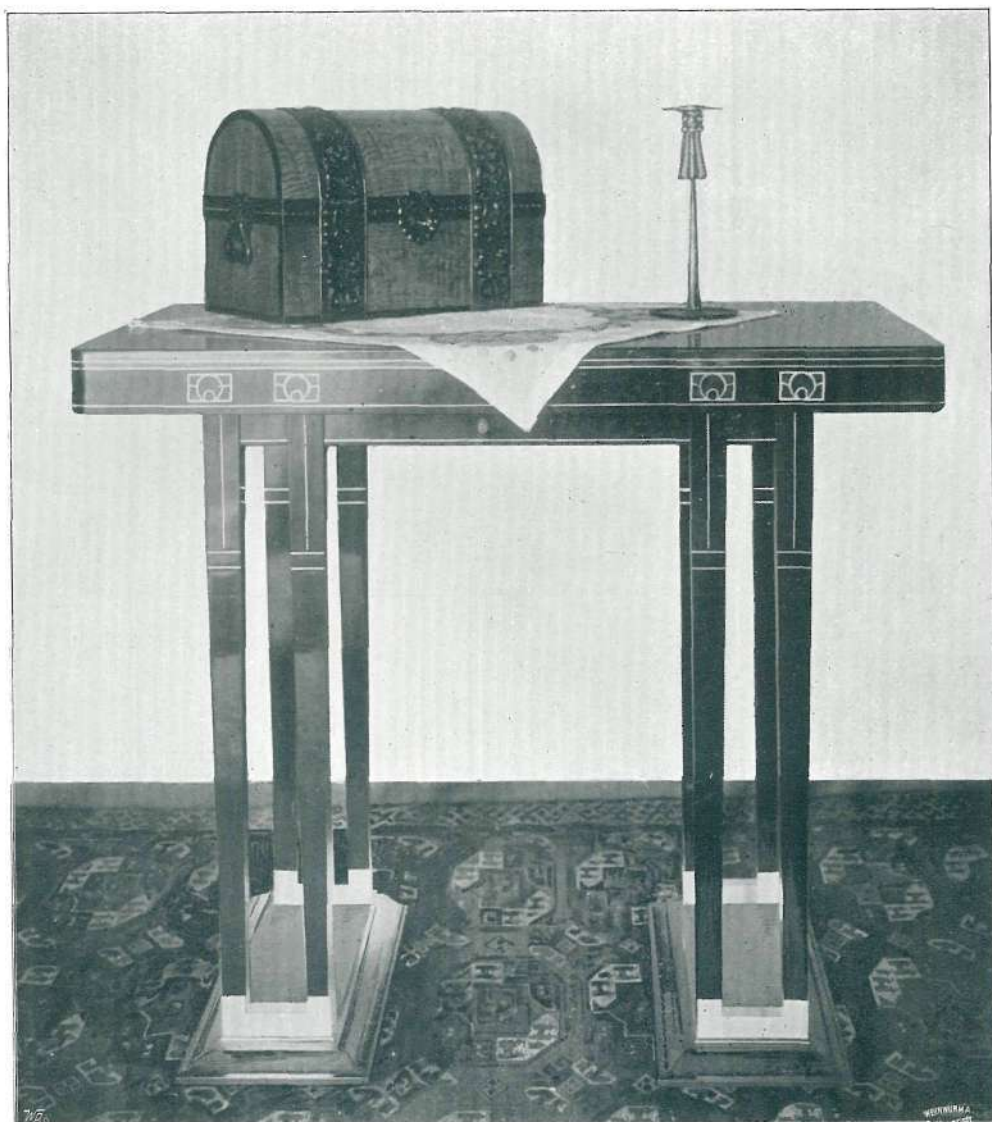
zárt tömegekből áll, a szerves tagoknak különösebb hangsúlyozása nélkül. Kremer János ebédlője már tagozottabb, sok helyütt egész a gyakorlatiasságon túl is. A Jankószobák legsikerültebbike a két úri dolgozó. Az egyiket Lisinszky Lajos vitte ki, a másikat pedig Eberwein József. Az utóbbinak előkelően zárkózott darabjai monumentális gondolatokat költogetnek. A könyvszekrényénél még a párkány is jól hat, vízfelfogó szerepe természetesen nincs, csak egyszerű idézet az építészet nemesebb tagjai közül.

Ami a teremben ezeken kívül a szekrényekben ki volt állítva, az már csaknem mind világot járt holmi. Az elismert nagy művészeinktől származó bronztárgyak, Mirkovszkyné és Undi Mariska bársonymunkái, Horti, Gróh és Ács edényei a többi társaikkal együtt már nem egy világkiállításon öregbítette a magyar kéz munkájának hírnevét. Zsolnay is inkább kerámiai fogalom, mint vezetőknév. Sovánka maratott üvegei, Horti-Hibján és Tarján ékszerei mind-mind ízes művészeti csemegék. Nagy Sándor — Belmonte Leo, Faragó Ödön — Tull, Fischhof Jenő, Gondos és Schedel bőrmunkáiban is csak a bazárárútól teljesen megtévelyedett ízlésű ember nem lelhet örömet. Mayböhlm Károly üveglakái kiérdemelték az áhítatos tiszteletet, Jankó Gyula cementvázái (készítették a gura-honci cementgyárban) az anyag új irányú felhasználására mutatott egészséges utat. Meg kell említeni még az aradi Hartmann Pál biztató porcellánfestészeti kísérleteit.

Mindezek koronája volt pedig az ő felsége budai palotájából átengedett hazai iparművészeti tárgyak, díszfeliratok, kelyhek, szobrok stbből álló kincsek és az O. M. Iparművészeti Múzeum 1900-iki párisi vásárlásaiból származó műtárgyak. Úgy hogy az egész kiállítás a régi, a népipari, a tervezőművészeti, az iskolai és a modern részével együtt ritkán együtt látható gazdagságot tárt a látogató elé.

S mégis — sajnos — a közönség, akinek kedvéért annyi jóakarát és művészi készség szállott sorompóba, a kiállítást nem tudta teljes mértékben élvezni. Sokakban hiányzott a helyes megítélési szempont és a művészi tárgyak megértéséhez szükséges lelki készütség. Az átlagos vidéki publikumnak még megvannak a maga romantikus hajlamai. Emlékében kavargó valami a XVII. század parfümös világából, vagy legalább is imponál neki a bécsi Makart óta tengődő-lengődő atelier-ízlés. Pedig sem a Lajosok frivol despotizmusával sem a hamis pompát nyújtó szárított virágcsokrokkal, fali tálakkal, fényképes állványokkal és „fantázia“ bútorokkal nem fűzi össze semmi lelki rokonság. Az eleganciát tévesen mégis a cifrában keresi. Fontosabb előtte a pompázó látszat, ha az mindjárt bombasztikus is, mint a rendeltetésszabta követelményeknek okos kifejezése. Hiába! A lelke nem érett még meg annak a nagy igazságnak a megértésére, hogy a gyakorlati igényeknek megfelelő egyszerű szerkezet, szolid anyag a maga világos beszédjével a legszebb. A nehézkes tagolás, a bonyolalmas polclabirintus, a körülményes intarziák, az unalmas faragások lehetnek technikailag kitünően előállítva, de tettszeni csak primitív ízlésnek tetszhetnek.

Általában az aradi közönségben sem keltett a kiállításon fölhalmozott sok művészi munka olyan visszhangot, mint aminőt megérdemel. Az Iparművészeti Társulat által tartott előadások kapcsán serkedt ugyan némi érdeklődés, de a közönség készületlen része továbbra sem érezte meg a zománcmunkák, a maratott üveg vagy a metszett bőr finomságait. Hiába volt szebb a zománcmunka mint a festett bádóg, a maratott üveg kiválóbb mint a cseh gyári árú és a kézzel metszett bőr hiába őrzött meg többet a művész lelkéből, mint a géppel préselt, mégis a laikus szemlélőknek a legmértányosabbjai csak elhitték a jó szóra, hogy ez az igazi művészi ipar, hogy

SZALONASZTAL, ÉKSZERDOBOZ
ÉS VASGYERTYATARTÓ

TERVEZTE JANKÓ GYULA
KÉSZÜLT AZ ARADI ÁLL. FA-
ÉS FÉMIPARI SZAKISKOLÁBAN

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS ARADON

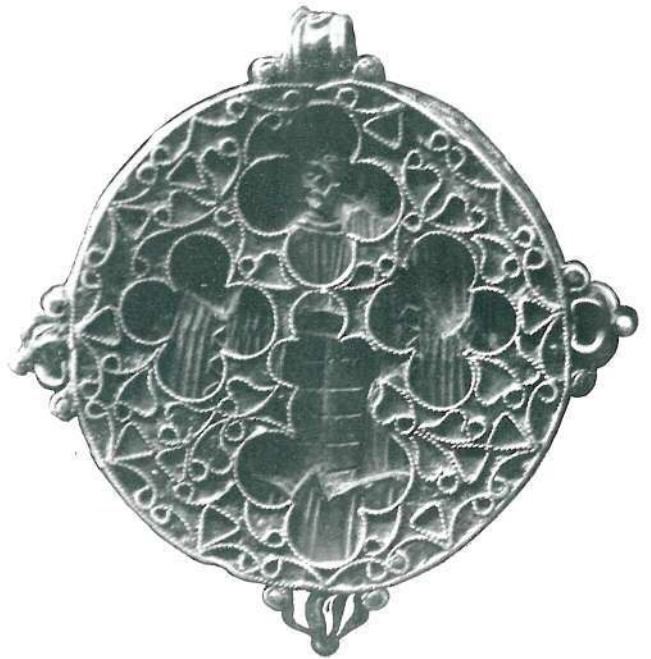

KERIVET, OVÁLIS ASZTAL, KAROSSZÉKEK
BIEDERMAYER-TIPUSOK

URBÁN IVÁN TULAJDONA

EREKLYETARTÓ SODRONYOMÁNCZOS DÍSZSZEL

ÖZV. PETROVITS MIHÁLYNÉ TULAJDONA

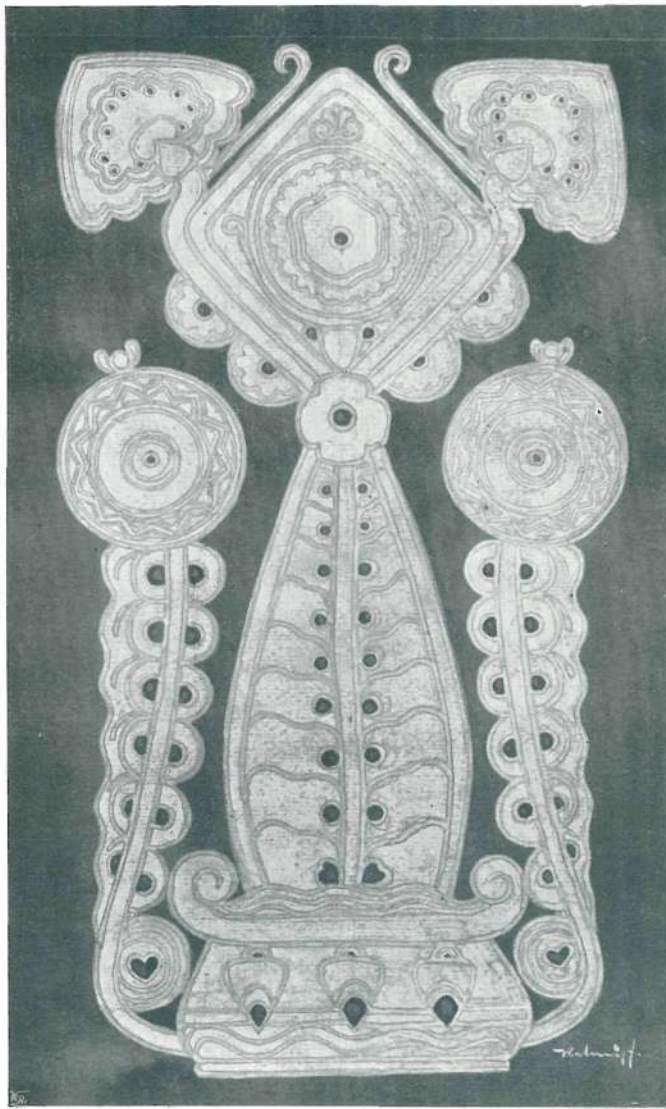
A LIÉGI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS
MAGYAR CSOPORTJA

TERVEZTE ÉS RENDEZTE
FARAGÓ ÖDÖN

AZ 1905. ÉVI VELENCEI NEMZETKÖZI MŰESZETI KIÁLLÍTÁS
MAGYAR TERME

TERVEZTEK BÁLINT ZOLTÁN ÉS JÁMBOR LAJOS

ÉKÍTMÉNYES RAJZ
ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY
TANÁR GRÓH ISTVÁN

TERVEZTE (RÉGI MAGYAR HÍMZÉS-
MOTIVUMOK FELHASZNÁLÁSÁVAL)
KALMÁR JÁNOS

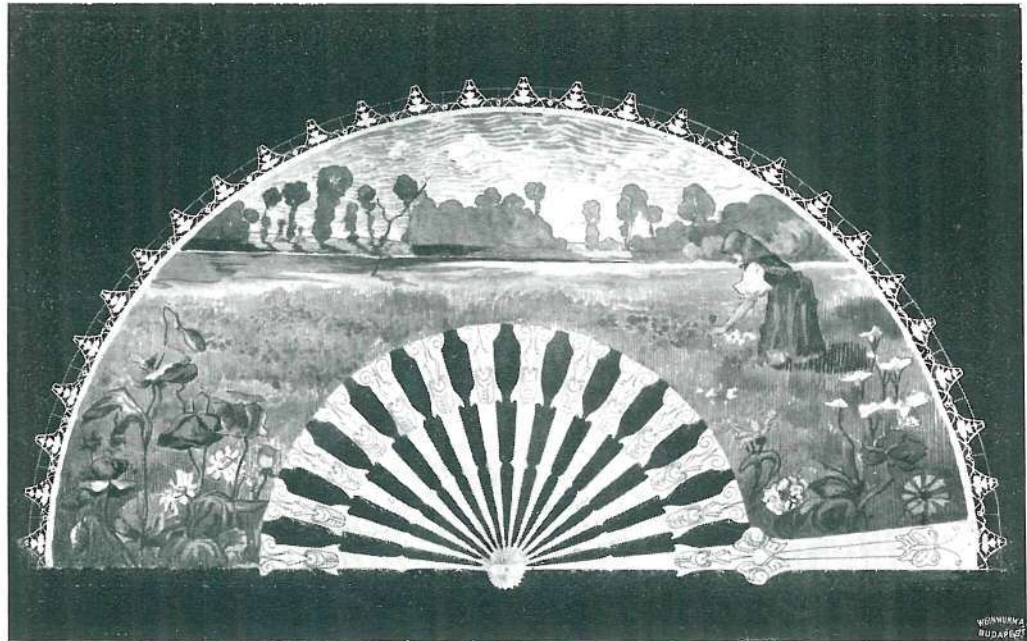

ÉKÍTMÉNYES RAJZ
ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY
TANÁR GRÓH ISTVÁN

TERVEZTE (RÉGI MAGYAR HÍMZÉS-
MOTIVUMOK FELHASZNÁLÁSÁVAL)
KASNYA BÉLA

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola pályázatát.

LEGYZŐ
TERVEZTE GIMES LAJOS

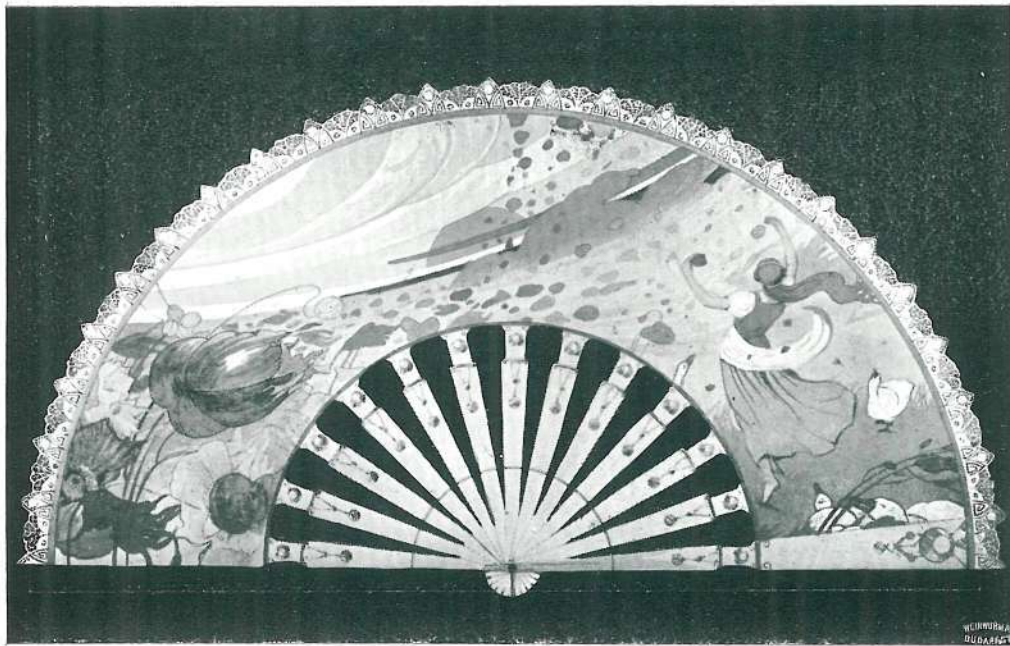
DISZITÓ FESTÉSZETI OSZTÁLY
TANÁR FEICHTINGER J. GYÖRGY

MÁRVÁNY-KANDALLÓ
TERVEZTE CSISZÉR JÁNOS

DISZITÓ SZOBRÁSZATI OSZTÁLY
TANÁR MÁTRAI L. GY.

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola pályázatai.

LEGYEZŐ

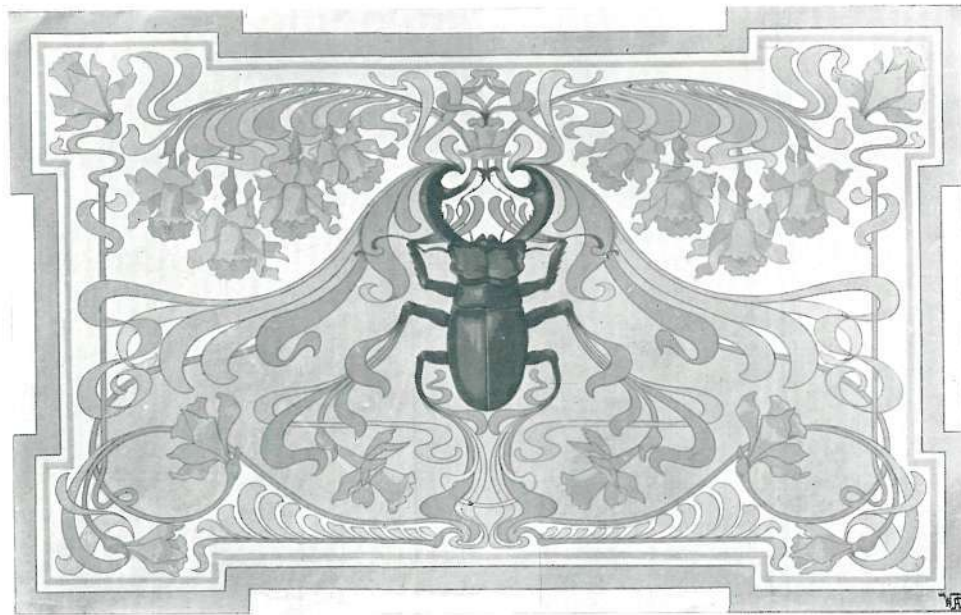
DÍSZÍTŐ FESTÉSZETI OSZTÁLY
TERVEZTE TARY LAJOS

MÁRVÁNY-KANDALLÓ
TERVEZTE IFJ. SZÉKELY KÁROLY

DÍSZÍTŐ SZOBRÁSZATI OSZTÁLY
TANÁR MÁTRAI L. GY.

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola pályázatai.

MODERN TÉRKITŐLTÉS
TERVEZTE KOVÁCS SÁMUEL

DÍSZITÓ FESTÉSZETI OSZTÁLY
TANÁR FEICHTINGER J. GYÖRGY

MÁRVÁNY-KANDALLÓ
TERVEZTE NEMES GYÖRGY

DÍSZITÓ SZOBRÁSZATI OSZTÁLY
TANÁR MÁTRAI L. GY.

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola pályázatai.

csak ez az igazán becsülésre méltó, de szépségét látni és élvezni nem voltak képesek. A vidéki publikum nagy kontingense ugyanis az ízlés fázisának olyan osztályába tartozik, ahonnan nem tud érintkezési pontokat találni a modern iparművészet alkotásai iránt. Ebből pedig rendszeresen gyászos félreértések fakadnak.

Czakó Elemér.

KÜLÖNFÉLÉK.

HÁROM KITÜNTETÉS. A st. louis-i kiállítás adta meg az alkalmat arra, hogy hazai iparművésztünk három jelesét legfelsőbb helyen kitüntetésre méltassák, amelyre mindegyik, külön-külön már régóta busásan rászolgált. *Bachruch* Károly, az évtizedek óta fennálló *Bachruch* A. ékszerész-cég és ezüstárúgyár főnökének a magyar nemesiséget adományozta a király „királykúti” előnévvel, *Zsolnay* Miklósnak, a világhírű pécsi és budapesti *Zsolnay*-gyárak főnökének a III. osztályú vaskoronarendet, *Roth* Miksának pedig, az üvegfestészet és üvegmozaikkészítés magyarországi nagymesterének, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét. Jóleső örömmel üdvözljük a kitüntetett érdemes férfiakat, akik céltudatos, hasznos munkásságukkal, nagy szakismereteikkel s a világ legelőkelőbb kiállításain elért számos sikereikkel eddig is már oly sok levéllel gyarapították a magyar iparművészet babérkoszorúját. Szívvel kívánjuk, hogy a hazai iparművészet dicsőségére még soká munkálkodjanak azzal a nemes ambícióval, mint eddig.

ÚJABB IPARPÁRTOLÁSI MOZGALOM. *Feszty Árpád* a napokban felhívást küldött szét, amelynek lényege az, hogy a művészeket tömörítse a magyar ipar szolgálatára és valamilyen úton mindenüvé kiterjedő szervezet alakításával, ezt a majd kifejlődő önálló, eredeti magyar ipar irányítójává és ellenőrzőjévé tegye. Ez a szervezet lesz az összekötő kapocs a fogyasztó és az iparos termelő között. Ellenőrizni

fogja a gyárosokat és kézműveseket, hogy a közönség lelkes föllángolását ki ne használhassák és magyaros cégér alatt esetleg silány, értéktelen, izléstelen dolgot ne varrjanak a nyakába, viszont a fogyasztó közönséget figyelmeztetni fogja a jó magyar munkára. Becsület és izlés — mondja *Feszty* a fölhívásban — a jövő nagy gazdasági harcában a döntő fegyver. Ezzel harácsolta össze Franciaország és Anglia más nemzetek milliárdjait. A magyar nép művészi és ipari hajlandósága, veleszületett műipari érzéke oly nagyfokú, hogy az egész világon csak a japánié múlja fölül. Ezt ki kell használni. Zárjuk el a külföldi termékeket behozó csatornákat, olvasszuk bele a művészi érzést, de a nemzeti jelleget is az iparba és neveljük úgy az iparost, mint a közönséget. Társadalmi mozgalomra és ennek megindítására, vezetésére, szövetkezésre van szükség. *Feszty* Árpád első sorban a magyar írókhoz és művészekhez fordul, hogy ők indítsák meg a mozgalmat és alapítsák meg a szövetkezetet.

Nagy érdeklődéssel várjuk *Feszty* akciójának részletes programját, mint-hogy a most közzé adott fölhívásból csak azt vesszük ki, hogy *Feszty* hazafias mozgalmat akar megindítani a magyar ipar érdekében. Ennek sikerét — természetesen — minden magyar ember óhajtja. Sőt vannak magyarok, akik *Feszty* törekvései érdekében már évtizedek óta munkálkodnak önzetlenül és akik rámutathatnak e téren eddig elért számottevő sikerekre is. Fenntartva *Feszty* Árpád kétségkívül hazafias akciója felett való véleményünknek nyilvánítását arra az időre, amidőn megtudjuk majd az eszközöket és módokat, amelyekkel *Feszty* kitűzött céljait megközelíteni akarja, ez alkalommal a Magyar Ipar ide vonatkozó talpraesett megjegyzéseinek közlésére szorítkozunk, amelyekkel mindenben egyetértünk:

„*Feszty* Árpád konkluziója a fölhívás egy passzusa szerint az, hogy teremtsünk közönséget a magyar iparnak és magyar ipart a közönségnek.

Ha őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy ez a téma nem egészen új és ismerünk mozgalmakat, melyek a magyar iparfejlesztés fontos kérdésével már elébb is foglalkoztak, sőt az iparoság nevelését, a külföldi áru kiszorítását is tervbe vették és ez irányban az utolsó 60—70 esztendő alatt már némi eredményt is tudtak elérni.